

000002

Cecil Taylor
Het Repertoire

5 februari 93

Jazz

aanvang om 20.00 uur . Blauwe Zaal
inleiding door Rob Leurentop 19.15 uur Foyer Rode Zaal

met dank aan piano's Wielick, Luik voor het ter beschikking
stellen van de Bösendorfer Imperial

Cecil Taylor

Cecil Percival Taylor wordt op 15 maart 1933 geboren in Long Island City, Long Island. Zijn vader, afkomstig uit het zuiden van de Verenigde Staten, zingt, speelt gitaar en vertelt mythen en legenden uit de geschiedenis van de zwarte bevolking. Zijn moeder speelt piano, spreekt Frans en Duits, houdt van toneel. In 1938 begint Taylor piano te studeren. Naast klassieke muziek komt hij ook in aanraking met de muziek van de big bands, onder meer Duke Ellington. In 1951 verhuist hij naar Boston, ontdekt de bebop en de muziek van Charlie Parker. Een jaar later schrijft hij zich in voor harmonie en compositie aan het conservatorium van Boston. In 1934 speelt hij als sideman in de orkesten van Ellington saxofonist Johnny Hodges en swingtrompettist Hot Lips Page. Rond dezelfde tijd vormt hij zijn eerste eigen ensembles met onder meer sopraansaxofonist Steve Lacy. In 1956 maakt hij zijn platendebuut met het album *Jazz Advance*. Opnamen uit de jaren vijftig en zestig sluiten, ondanks hun eigenzinnigheid, nog formeel aan bij een zekere jazz-esthetiek (*Looking Ahead*, *Love For Sale*, *The World of CT*). Vanaf 1962, met de opnamen in de club Montmartre vindt Taylor zijn eigen weg: een lyrische, zeer vrije vertaling van de jazztraditie.

De samenwerking met altsaxofonist Jimmy Lyons en percussionist Andrew Cyrille blijft tot in de jaren zeventig de basis vormen van de Cecil Taylor Unit, ensemble van wisselend formaat (*Unit Structures*, *Conquistador*, *Fondation Maeght*). Vanaf 1973 (*Indent*) profileert Taylor zich meer en meer als solopianist (*Indent*,

Silent Tongues, *Fly!Fly!Fly!Fly!Fly!*, *Garden, For Olim*). In de jaren tachtig, na de dood van Lyons, verdwijnt de Unit naar de achtergrond en zoekt de pianist de vluchtige ontmoeting met zeer diverse talenten: met percussionist Max Roach maar ook met intrigerende figuren uit de Europese improvisatiescène. Die laatste belangstelling resulteerde in 1988 in het monumentale *Cecil Taylor In Berlin*, een elfdelig cd verslag van ontmoetingen met onder meer percussionist Han Bennink, gitarist Derek Bailey, saxofonist Evan Parker.

foto: Carol Friedman

Profeet, dichter, danser, pianist...

Ooit vergeleek Cecil Taylor zijn muziek met de sprongen die een danser in de ruimte maakt. Soms noemt hij zichzelf een dichter. Anderen beschrijven hem als een predikant, een profeet, een magiër. Men zou haast vergeten dat Cecil Taylor pianist is én dan ook nog één van de meest verbazingwekkende die ooit het klavier van een Bösendorfer Imperial beroerde met zijn onevenaarbaar toucher. Toch convergeren deze verschillende beschrijvingen van zijn artistieke persoonlijkheid en verschijning alle in één punt: deze man is veel meer dan een pianist. Hij is een ikoon.

Taylor zal geen enkel ogenblik aarzelen om te bevestigen dat zijn roots wel degelijk in de jazz liggen. En inderdaad, hij maakt geen gebruik van de vormen die gewoonlijk geassocieerd worden met deze muziek: de blues van 12 maten, de traditionele standards, het typische risicoloze swingen. In zijn complexe muziek kan men echter, bij aandachtige beluistering, de rijkdom van Ellingtons koloriet, sporen van Chick Webbs drums, het energieke toucher van Bud Powell, de boventonen van Monk en het zingen van de blues waarnemen.

Al deze elementen roept Taylor op met de goddelijke elegantie van Lena Horne (aan wie hij één van zijn meest gekende vroege werken, 'Nefertiti the Beautiful One Has Come' opdroeg), de ongedwongenheid van zijn favoriete zangers Aretha Franklin en James Brown, de duizelingwekkende energie van een getalenteerd tapdanser.

Het is er allemaal, subliem en geabstraheerd, niet in de

tekst maar in de context. Daarom schijnt Taylors muziek op dit specifieke ogenblik minder aanvaardbaar te zijn voor de gevestigde jazzorde dan halverwege in de jaren vijftig. Met zijn 'grote kunst'-technieken van transformatie, metamorfose, kruisverbanden, veelgelaagdheid en dubbele bodems, wijkt het af van de strikte lijn vertegenwoordigd door een Wynton Marsalis en zijn klerk Stanley Crouch: jazz als een geruststellend prestige object, een soort Heimatkunst van de middenklasse. Alhoewel, of misschien juist omdat de geschiedenis doordrongen is van de geest en mythes van de ervaringen van de zwarte Amerikanen, wordt Taylors muziek voortdurend verrijkt door Afrikaanse invloeden, en tevens, zo benadrukt hij, door inheemse Amerikaanse elementen. (Hij beweert dat zijn beide grootmoeders van Indiaanse afkomst waren.) Deze elementen verklaren het rituele aspect dat van elk optreden van Taylor deel uitmaakt. Het rituele zit niet alleen in de dansbewegingen en het reciteren als een gebed, waarmee Taylor gewoonlijk zijn optreden opent, het wordt tevens tot uitdrukking gebracht in de bijna religieuze kwaliteit van de muziek. Een noot aanslaan is voor Taylor meer dan enkel een geluid maken - het is een gebaar dat lichaam en ziel meesleept.

Dat Taylor veel verschuldigd is aan de klassieke muziek is een algemene misvatting, waarschijnlijk veroorzaakt door het sporadisch gebruik van romantische, Chopin-achtige motieven die opdoken in zijn muziek in de jaren zeventig. Ook doet de grandeur van zijn optredens denken aan concerto's en een oppervlakkige gelijkenis met het klankpalet van hedendaagse klassieke muziek kan herinneringen aan

Stravinsky, Bartok of Stockhausen voor de geest roepen. Alhoewel Taylor met hun werk vertrouwd is, heeft het maken van zijn eigen kunst en de essentie zelf van zijn creatieve proces weinig of niets te doen met de strakke systematiek van de componist-aan-tafel.

"To sit down", zegt hij, "and write a piece of music, and to ask musicians to perform that music under the same directional tutelage that Händel gave his musicians, seems to me to be rather questionable in concept". Zijn muziek, is de muziek van de creatie, direct en sterk met onmiddellijke fysieke impact.

Vijfendertig jaar geleden, herinnert Taylor zich, kon hij niet eens een schnabbel in een sjofel koffiehuis krijgen. Een vroegere begeleider, sopraan saxofonist Steve Lacy, die nu in Parijs leeft, herinnert zich nog hoe hun kwartet één of twee jobs per jaar kon krijgen, en dat ze nauwelijks 15 USD (of helemaal niets) voor hun eerste plaatopnames betaald kregen. Taylor zou thuis alleen voor zichzelf gespeeld hebben, zichzelf voorwendend dat er een auditie aan de gang was in zijn loft in New York, om op die manier tenminste een ingebeeld iemand om voor te spelen te hebben. Tot zelfs in de jaren zeventig, maakte een clubeigenaar in Chicago promotie voor een optreden van Taylor met de opmerking dat wie graag een Steinway wou zien afbreken, zeker moest komen.

Nu is Taylor eigenaar van de prestigieuze McArthur Genius Grant (360.000 USD), een Guggenheim lid, een veelgezochte leraar aan conservatoria en universiteiten. Ernstige pianostudenten komen extra vroeg naar zijn concerten om plaatsen te bemachtigen waar ze Taylors handen kunnen zien, om zijn toucher-technieken en bepaalde vingerzettingen. Hij schreef

muziek voor choreografieën van Alvin Ailey en voor Baryshnikov. Hij werd uitgenodigd naar de Documenta te Kassel voor een optreden. Er verschenen indringende studies over de man.

Maar één ding is nooit veranderd: de pure vreugde die de echte kern van zijn muziek is, ondanks de complexiteit, de verreikende implicaties en de culturele betekenis. Zoals Taylor zelf uitdrukt: "Above all, I play out of a feeling of joy, to celebrate life".

Hier is dan een ongeneeslijke romanticus aan het woord. Iemand die het leven door zijn kunst wil veranderen, en alles viert - het verleden, het heden en de toekomst. De Franse schrijver Michel Leiris heeft zich ooit afgevraagd of kunst een middel moest zijn om het nieuwe te ontdekken, of een soort gedenkplaat voor hetgeen voorbij is. De tijdloze kunst van Cecil Taylor is beide.

Rob Leurentop, The Bulletin

Volgende jazzconcert
American Connection

Maarten Altena Ensemble
met John Zorn, rieten

woensdag 24 maart 93
20 uur . Blauwe Zaal

deSingel wordt betoelaagd door de
Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van de
Provincie Antwerpen.

Ook dit jaar wordt de artistieke werking
mede mogelijk gemaakt door Agfa-Gevaert,
Gemeentekrediet van België, Knack, De Morgen,
de Nationale Loterij en S.W.I.F.T.

deSingel

INTERNATIONAAL
KUNSTCENTRUM